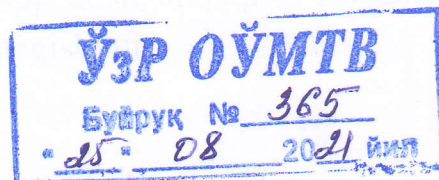


**O'zbekiston Respublikasi**  
**Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi**

**60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya)**  
**bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari**

Toshkent



## 1. ISHLAB CHIQLIGAN VA KIRITILGAN:

- O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti;

## 2. TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi huzuridagi Oliy va o‘rta maxsus, professional ta’limi yo‘nalishlari bo‘yicha o‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2021 yil “17” 08 03 - sonli yig‘ilishida ma’qullangan.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 2021 yil “18” 08 356 -sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan.

## 3. JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.

Mazkur malaka talabi “Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti, Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy meyoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligiga tegishlidir.

## MUNDARIJA

T/r		bet
1.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi .....	4
1.1.	Qo'llanish sohasi .....	4
1.1.1.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) bakalavriat ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.....	4
1.1.3.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining tavsifi .....	4
1.2.1.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari	4
1.2.2.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	5
1.2.3.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari .....	5
2.	60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar ..	6
2.1.	Umumiy kompetensiyalar.....	6
2.2.	Kasbiy kompetensiyalar .....	7
	Bibliografik ma'lumotlar .....	8
	Kelishuv varag'i .....	9

## **1. 60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tasnifi**

**60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya)** ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va sirtqi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining meyoriy muddati 4 yil.

### **1.1. Qo'llanish sohasi**

**1.1.1. 60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi malaka talabining qo'llanilishi.**

Malaka talabi **60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya)** ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

#### **1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:**

- mazkur ta'lim yo'nalish bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun ma'sul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor o'qituvchilari;

- ta'lim yo'nalishining o'quv reja va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talabalari;

- bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

- ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

- oliy ta'lim tashkilotini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

- oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

- kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

- oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

**1.2. 60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.**

**1.2.1. 60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:**

**60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya)**- "Jurnalistika va axborot" ta'lim sohasiga oid ta'lim yo'nalishi bo'lib, ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi, Respublika bolalar kutubxonasi, Respublika ko'zi ojizlar kutubxonasi, Qoraqopog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahri va tumanlar axborot-kutubxona markazlari, maktab kutubxonalari, Oliy ta'lim muassasalarining axborot-resurs markazlari, davlat hokimiyati va boshqaruvi organlarining kutubxonalari hamda fuqarolar o'zini-o'zi boshqarish organlari, nodavlat notijorat tashkilotlari va tijorat tashkilotlarining kutubxonalarida kompleks masalalarni yechish, kutubxona-axborot faoliyatini boshqarish, sohaga tegishli muammolarni hal qilishga yo'naltirilgan vositalar, usullar majmuasini qamrab oladi.

**1.2.2. 60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari:**

Kutubxona-axborot tizimlari va tarmoqlari, fan va ta'limga tegishli ma'lumotlar bazalari, kutubxona-axborot jarayonlari, kutubxona-axborot faoliyatining dasturiy ta'minoti, kutubxona-axborot resurslari, ma'naviyat va ma'rifat targ'ibot markazlaridagi jarayonlar, axborotni to'plash, qayta ishlash, saqlash, qidirish, uzatish, kutubxona-axborot xizmatlarini ko'rsatish, kutubxonalar fondlarini shakllantirish, elektron kutubxona yaratish: elektron katalog, to'liq ma'lumotlar bazalarini shakllantirish, yig'ma elektron katalog yaratish, korporativ axborot-kutubxona tizimlari va tarmoqlari orqali fan va ta'limga tegishli ma'lumotlarga ega bo'lishni ta'minlash, kutubxonalar faoliyatini tashkil qilish va boshqarish, kutubxona-axborot faoliyatini rivojlantirishga oid ishlarni olib borish, aholining mutolaa madaniyatini shakllantirish, O'zbekiston nomoddiy madaniy merosini muhofaza qilish va targ'ib etish bilan bog'liq tashkiliy va ijodiy ishlarni tashkillashtirish, aholi o'rtasida ma'naviy-ma'rifiy va tarbiyaviy ishlarni targ'ib etish, kutubxonashunoslik, bibliografiyashunoslik va kitobshunoslik ixtisosligi bo'yicha ilmiy-tadqiqot jarayonlari.

60320400 - Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat bitiruvchilari pedagogik qayta tayyorlashdan keyin, professional talim muassasalarida ta'limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini o'qitish bo'yicha pedagogik faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'ladi. Bakalavriatning professional ta'lim yo'nalishlari bundan mustasno.

**1.2.3. 60320400 - Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:**

- tashkiliy-boshqaruv;
- ishlab-chiqarish va xizmat ko'rsatish;
- ma'naviy-ma'rifiy;
- ilmiy-tadqiqot;

**1.2.4. 60320400 - Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.**

60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

**Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:**

- kutubxona -axborot faoliyati jarayonlarini boshqarish;
- boshqaruv qarorini qabul qilish;
- zamonaviy axborot texnologiyalari tizimlaridan foydalangan holda axborot-kutubxona faoliyati jarayonlari sifatini baholash metodlari hamda mexanizmlarini ishlab chiqish;
- atrof-muhitni muhofaza qilish va hayotiy faoliyat xavfsizligi, texnika xavfsizligi talablari asosida kutubxona-axborot faoliyati jarayonlari monitoringini yuritish;
- kasbiy muammolar yechimini topish;
- fikrlar xilma-xilligi sharoitida boshqaruv qarorini qabul qilish;
- bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natijalarini baholash;
- elektron katalog ma'lumotlar bazasini shakllantirish;
- aholi o'rtasida mutolaa madaniyatini o'stirish usullarini joriy etish;

- aholiga kutubxona-axborot xizmatini ko'rsatish.

#### **Ishlab-chiqarish va xizmat ko'rsatish faoliyatida:**

- kutubxona-axborot faoliyati bo'yicha zamonaviy texnologik jarayonlarni ishlab chiqish va ularni qo'llash;

- elektron katalog ma'lumotlar bazasini shakllantirish;
- avtomatlashtirilgan axborot-kutubxona tizimini boshqarish;
- elektron kutubxona yaratish va yuritish.

- kutubxona-axborot faoliyati sohasida tegishli texnologiya va texnik vositalardan foydalanishning samaradorligi ko'rsatkichlarini hisoblash va baholash;

- kutubxona-axborot faoliyatida ishlab chiqarish jarayonlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan moddiy va mehnat resurslarini rejalashtirish;

- kutubxona-axborot faoliyati sohasi bo'yicha aholining kitobxonlik va mutolaa madaniyatini ko'tarishga xizmat ko'rsatishni tashkil etish;

- kutubxona-axborot faoliyati sohasi bo'yicha aholiga kitobxonlik xizmat ko'rsatishning texnologik jarayonlarini ishlab chiqish va qo'llay olish.

#### **Ma'naviy-ma'rifiy faoliyatida:**

- ma'naviy-ma'rifiy ishlarni rejalashtira olishi, uni tashkil etish metodikasini egallash, jamiyat a'zolari ongiga milliy istiqlol g'oyasini singdirish;

- globalashuv jarayonlarida milliy madaniyat va ma'naviyat haqida tushuntirish ishlarini olib borish;

- mahallalarda ma'naviy-axloqiy tarbiya masalalari bo'yicha individual suhbat o'tkazish;

- milliy urf-odat va marosimlarni o'tkazishda, umuminsoniy qadriyatlar, mehr-muruvvat, bag'rikenglik, vatanparvarlik, sadoqat kabi yuksak insoniy fazilatlarni ochib berish.

#### **Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:**

- respublika va xorijda chop etilgan kutubxonachilik va bibliografiya ishiga hamda kitobshunoslikka oid ilmiy-tadqiqotga oid axborotlarning ilmiy manbalarini o'rganish;

- kutubxona-axborot faoliyati sohasi obykti va predmetlarini nazariy va amaliy muammolariga oid ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda ishtirok etish;

- mavzu bo'yicha ilmiy ma'lumotlarni yig'ish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan ma'lumotlarni tizimlashtirishda ishtirok etish;

- ilmiy-tadqiqot natijalarni va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda qatnashish.

## **2. 60320400 – Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar**

### **2.1. Umumiy kompetensiyalar:**

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olishi;

- dunyoqarash bilan bog'liq falsafiy bilimlarga tizimli ega bo'lishi, mustaqil tahlil qila olishi, kasbiy faoliyatida ularni hisobga ola bilishi;

- axborot-kutubxona sohasida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda hayotda va o'z kasb faoliyatida foydalana bilishi;

- axborot yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, o'z kasbiy faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishi;

- tegishli bakalavriat yo'nalishi bo'yicha raqobotbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olishi;

- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida ilmiy tassavvur hamda e'tiqodga, o'zini jismoniy chiniqtirish o'quv va ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim.

## **2.2 . Kasbiy kompetensiyalar:**

- meyoriy-huquqiy hujjatlarni izlash, tahlil qilish va ulardan kasbiy faoliyatda foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish;

- axborotni to'plash, qayta ishlash, saqlash, qidirish, uzatish, axborot-kutubxona xizmatlarini ko'rsatish;

- axborot-kutubxona fondlarini shakllantirish;

- axborot-kutubxona muassasalarining ish jarayonlarini avtomatlashtirish;

- axborot-kutubxona tizimlarini loyihalashtirish;

- elektron kutubxona yaratish: elektron katalog, to'liq ma'lumotlar bazalarini shakllantirish;

- yig'ma elektron katalog yaratish, korporativ axborot-kutubxona tizimlari va tarmoqlari orqali fan va ta'limga tegishli ma'lumotlarga ega bo'lishni ta'minlash;

- axborot-kutubxona muassasalari faoliyatini tashkil qilish va boshqarish;

- axborot-kutubxona tizimida kutubxonachi-bibliograf, axborot-kutubxona faoliyati sohasini rivojlantirishga oid ilmiy-tadqiqot faoliyatini olib borish kabi ko'nikmalariga ega bo'lish.

## Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002: 651. 1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

---

### **Tayanch so'zlar:**

Axborotni to'plash, qayta ishlash, saqlash, qidirish, uzatish, kutubxona-axborot xizmatlarini ko'rsatish, kutubxonalar fondlarini shakllantirish, elektron kutubxona yaratish: elektron katalog, to'liq ma'lumotlar bazalarini shakllantirish, yig'ma elektron katalog yaratish, korporativ axborot-kutubxona tizimlari va tarmoqlari orqali fan va ta'limga tegishli ma'lumotlarga ega bo'lishni ta'minlash, kutubxonalar faoliyatini tashkil qilish va boshqarish, kutubxona-axborot faoliyatini rivojlantirishga oid ishlarni olib borish, aholining mutolaa madaniyatini shakllantirish, O'zbekiston nomoddiy madaniy merosini muhofaza qilish va targ'ib etish bilan bog'liq tashkiliy va ijodiy ishlarni tashkillashtirish.



ISHLAB CHIQLDI:

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti



Rektor I. Yuldashev

2021-yil "24" 07

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzuridagi  
Oliy ta'limni rivojlantirish tadqiqotlari va ilg'or texnologiyalarini tadbiq etish  
markazi



Direktor v.b. M. Esonov

2021-yil " " "

M.O.

O'zbekiston Respublikasi  
Madaniyat vazirligi

Ta'lim muassasalari va sohani metodologik ta'minlash boshqarmasi



Boshliq S. Madiyev

2021-yil " " "

M.O.

Respublika bolalar kutubxonasi

Direktor D. O'rolov

2021-yil " " "

M.O.

